

Obavy z víry

Terorismus je slovo, které v posledním čase skloňujeme ve všech pádech, někteří z nás se s ním seznámili osobně z bezprostřední blízkosti. Velice často se o něm mluví ve spojitosti s vírou, dovolím si zamyslet se nad tímto tématem v širším kontextu.

Víra provází člověka od samotného počátku jeho existence, k naší škodě je v těsném závěsu provázena násilím, velice často jdou spolu ruku v ruce. Víra, i když se jedná o bytostně individuální záležitost, probíhá obecně vývojem. Proplíná celými dějinami lidstva, jednou je upřednostňována, stává se mnohdy i nedělitelnou státní, světské moci, jindy, například při změně politického zřízení, je vyvíjena snaha o omezení jejího vlivu na chod společnosti.

Prostředky užívané k dosažení tohoto cíle se měnily, podstata těchto kroků však byla vždy stejná. Byla to snaha o dosažení vlastního cíle, touha po nadvládě, po moci. Pohřichu nutno dodat, že o stejné se snažili i někteří příslušníci organizace, kteří měli hlásat rovnoprávnost a lásku, příslušníci církví. V poslední době jsme stále častěji svědky skutečnosti, jak je víra zneužívána ve prospěch dosažení cílů čistě egoistických a je tím hrubě deformována její podstata. Víra, která má být prostředkem k přiblížení se k naší duši, jejímž prostřednictvím se máme dopátrat samotného smyslu Života, je znásilňována lidmi, v jejichž podání se stává synonymem násilí. Prakticky denně můžeme například v televizi vidět situace, kdy člověk tvůrčí, přemýšlivá bytost drží v jedné ruce náboženského heslo, se zlobou ve tváři jej vykřikuje a v druhé ruce drží samopal s prstem na spoušti. A stačí nepatrný pohyb jedním prstem a člověk, nositel Daru života ukončí život jinému. V tom okamžiku vítězí zloba, nenávist, v každém případě došlo ke zneužití víry.

Víra sama se bránit nemůže, byla člověkem vytvořena, jím je žita, jím je i zneužívána. Jen člověk sám může napravit, uvést na pravou míru, co svým pokrouceným, nechápajícím přístupem znetvořil. Pro nás, příslušníky západního, povětšinou sekulárního světa, je potom obtížnější se v této situaci orientovat. Pro mnohé je oddělit zno od plev těžký úkol. Jsme pak svědky na jedné straně zneužití víry ve prospěch cíle ryze světského, na druhé straně se nám nabízí generalizující pohled na podstatu víry. Ani jedna cesta nevede ke kýženému cíli, ale v obou můžeme nalézt útěchu i zalíbení. Zneužíváme obě a není podstatné, zda zatím stojí naše nepochopení nebo jiná vlastnost, jichž je možno vyjmenovat více. Všechny mají ale stejné pozadí, vyrůstají ze stejných kořenů. Tím nejhlubším a nejsilnějším je naše pohodlnost, neochota vynaložit nutný díl energie a nezbytný čas, abychom vytvořili vlastní názor, nezatížený a nepodmíněný dílem nepochopení třetí osoby. Tou ještě méně příznivější variantou je odevzdat se v důsledku vlastní pohodlnosti do rukou někoho jiného, díl své svobodné vůle podřídít názoru jiného, slepě s ním souhlasit. Slepých následovníků, stejně jako zaslepených vůdců se v každé době najde dost.

Následkem a vnějším projevem v dnešní době je například terorismus. Útěchou nám může být, že lidstvo překonalo do dnešní doby všechny nástrahy, které si samo připravilo. Čím více ale vynaložíme cíleně energii k odstranění a vymýcení terorismu, tohoto vředu současnosti, tím méně bolesti všichni prožijeme. Nebudeme pak mít příležitost si říci, že "láska vždy zvítězila nad nenávistí" je jen slabá útěcha.

Víra nás provází celým životem. Každého. Lišíme se hloubkou jejího přijetí, způsobem jejího žití, osobním a i časově proměnným výkladem, čím nám vlastně je, co pro nás znamená. Máme všichni nezadatelné právo volby, osobního přístupu.

Náš vztah k víře se může v průběhu života měnit, neměli bychom však nikomu dovolit, aby nám do tohoto hluboce intimního procesu zasahoval. Vyslechnout můžeme kohokoli, nejsme ve svém hledání osamoceni. Necht' tím konečným porotcem při jejím hodnocení je ale naše svědomí. I ono samo o sobě prochází samozřejmě vývojem. Dopřejme si, aby byl plynulý a měl co nejstrmější nárůst. Jen tak omezíme na minimum možnost toho, že se při objevování všech tajemství víry dopustíme chybných kroků a především ji nebudeme spojovat s jevy a činy, jichž se v jejím jménu dopouštějí lidé. V konci je nám víra zdrojem hlubokého poznání, nekladme proto rovnítko mezi její podstatu a neuvážený krok dosud nezralého člověka.

Jan Konfršt
(2005)